СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК
УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXII. — Число 123. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 27. мая, 1924.
VOL. XXXII. No. 123. Jersey City, N. J., Tuesday, May 27, 1924. THREE CENTS

Сенат принимає змінений податковий проєкт.

ВАШІНГТ..., 24. мая. — Сенат приняв нині 60 голосами проти 6 змінений податковий проект, вироблений конференцією представників палати послів та сенату.

В поясненнях до проекту конференція подала, що сього року буде недобір в касі федерального уряду, але зате на слідуючий рік вже буде надвишка понад кошти бонуса.

КОМІТЕТ ПРИНЯВ ПЛЯН МИРОВОГО СУДУ, ПОДАНИЙ СЕНАТОРОМ ПЕПЕРОМ.

ВАШІНГТОН, 24. мая. — Комітет сенату для заграничних справ приняв нині плян Пепера про приступленне Злучених Держав до межидержавного суду.

Сей плян має бути сполукою плянів Гардинга, Кулиджа й Гюза з пляном сенатора Лоджа, котрий тепер заявляє, що покидає свій плян. Комітет радив над плянами 15 місяців.

РОСКРИВАЄ СТРАШНІ НАДУЖИТТЯ У ДРУКАРСЬКІМ УРЯДІ В ВАШІНГТОНІ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 24. мая. — Начальник федерального друкарського уряду в Вашінгтоні, Джердж Картер, виступив перед конференцією друкарської юнії з тяжкими закидами проти попередного начальника та урядників друкарського уряду. Він говорив, що урядники занималися пачкованнем горівки для конгресменів, перегоновою спекуляцією і всім другим, але не урядовими справами. Картер мусів нагнати 208 урядників та робітників, заким він потрафив яко-тако прочистити уряд.

ЗА ПРІЗВИСКО „СКЕБ".

ШИКАҐО, 24. мая. — Цікава тяганина розвинулася через слово „скеб" (дослівно „струп", в мові юнійних робітників „страйколом").

Чарлз Кук, машиніст зелізниці Нордерн Рейлвей Ко. зі Сіетела, в стейті Вашінґтоні, віддаючи свому наставникові кепсько злабудану роботу, заявив, що її робили „скеби". Зелізниця за се нагнала Кука з роботи. Сей віднісся зі справою до юнії, а ся віддала її Зелізничій Робітничій Раді. На росправі, яку зарядила Рада, Кук казав, що він розумів під „скебом" людину, яка не вміє добре своєї роботи. Рада видала оречення, що вживати слова в такім значінню не може ображати, і приказала зелізниці приняти назад відправленого машиніста.

КІЛЬКО ЗЕМЛІ БУДЕ ПОТРЕБУВАТИ АМЕРИКА В 1955. РОЦІ?

ВАШІНҐТОН, 24. мая. — Обчисляючи будуче запотребованне землі в Злучених Державах, Департамент Рільництва вираховує, що в 1955. році населенне Злучених Держав буде виносити 150 міліонів душ. Для виживлення такої маси населення треба буде обрабляти 403 міліони акрів землі, себто о 38 міліонів акрів землі більше, як обрабляеться тепер. Значить, до сього часу уряд та суспільність мусить подбати прибільшити засівну просторінь о сей великий простір.

ЦІКАВИЙ УРЯД.

ВАШІНҐТОН, 24. мая. — В сенаті появився проект закона, після котрого при федеральнім уряді в Вашінґтоні малаби бути утворена комісія для захорони перелетних птиць.

І БОГОВИ СВІЧКУ І ЧОРТОВИ ОГАРОК.

СПРИНҐФИЛД, Месечусетс, 24. мая. — Методиська епископальна конвенція остаточно таки приняла резолюцію, в котрій осуджує війну як самовбийство цивілізації та закликає держави до заведення постійного мира. Рівночасно заявилася вона за конскрибованнем всіх робітників та всего маєтку на случай війни.

МАЙОВІ МОРОЗИ В ПІВДЕННІЙ ДАКОТІ.

МИЧЕЛ, Савт Дакота, 24. мая. — У великій части сього стейту впала температура до 28 степенів Фаренгайта, себто 4 степені понизче точки замерзання води. Навлідком сього на полях та в городах мають фармері великі шкоди. З декотрих сусідних околиць доносять, що там упали сніги.

СТРІЛЯНИНА ЧЕРЕЗ КЛЕН.

ГЕРИН, Илинойс, 24. мая. — Кілька днів тому назад хтось стріляв у ночи до автомобіля, в котрім їхав Ґлен Янґ, аґітатор Ку-Клакс-Клена, що з його рамени став робити ревізії та арешти за нарушенне прогибіційного закона. Самий Янґ віднис легке поранення.

Нині знова констабел поліції з двома помічниками вдалися в револьверову бійку з Джеком Скелчером, котрий мав брати участь у нападі на Янґа. В бійці Скелчер погиб на місци, а його товариш, їдучий з ним автом, відніс тяжку рану.

СЛІДСТВО НАД ПОМИЛУВАННЕМ МІЛЬОНЕРКИ.

НЮ ЙОРК, 24. мая. — Слідство, яке на приказ мейора Гайлена розвів міський уряд над помилуванием Ебі Ракефелер, 21-літньої дочки відомого міліярдера Джана Ракефелера Молодшого, показало, що міський суд не покарав її за скору їзду не раз, але два рази. За кождим разом обжалована призналася до вини, а судля пускав її свобідно.

СМЕРТЬ РОДИНИ В ОГНИ.

ПОКАТЕЛЬОА, Айдаго, 24. мая. — Підчас пожару дому на Джорджтавні згоріла пані І. Ковін та її трое дітий. Наименчу її дитину, ще неповля, найдено далеко від дому живою, і тому поліція догадуєся, що мати віднесла дитину-немовля на безпечне місце, але погибла відтак, вернувшися в дім ратувати другі діти.

ПАТРІОТИЧНИЙ АМЕРИКАНЕЦЬ.

ВАШІНҐТОН, 25. мая. — Підчас переслухання перед корабельною комісією показалося, що один американський купець з Шикаґа приказав німецькому купцеви з Берліна відослати товари американським кораблем, а коли сей відослав не так, як було вмовлено, лишив товари на двірци, поки вони не зогнили.

РОБІТНИКИ ПОГИНУЛИ ПІД ЗАВАЛЕНИМ ДОМОМ.

Коло 11. години в суботу рано завалилася тимчасова будова на 46-ій вулиці в Ню Йорку. Під румовищами дому погибло на місци 4 робітників, а 10 віднесло тяжкі ушкодження тіла. Причиною завалення мало бути потрясення будови через вибух динаміту на сусідній площі.

„МОЛОДА ГАЛИЧИНА".

Під такою назвою вийде в Києві літературний збірник під редакцією Дмитра Загула і Василя Атаманюка. Завданням збірника обзнайомити громадянство Вел. України із сучасною літературною творчістю Галичини і еміраціїґ. Запрошенннядо співробітництва в тому збірникові дістали молоді галицькі поети Роман Купчинський, В. Бобинський і Ол. Бабій, а при посередництві вище названих запрошується й инших робітників пера до участи в збірнику.

СЛАВНИЙ СКРИПАК ЧЕРЕЗ НІЧ.

Московські ґазети пишуть про таку нещоденну пригоду: Звісний петербурський учитель музики подибав у одній малій реставрації в Петербурзі мандрівного скрипака, що там грав за кілька копійок. То був виголоднілий, убогий 19-літній хлопець Міша Рейзон. Учитель зараз же пізнав по грі, що той хлопчик, то великий талант. Узяв Мішу до себе й учив дальше його музики. Найвизначніщі музики признали також небуденний талант хлопчини. Опісля порадив йому вчитель поїхати до Москви і там для в присутности найліпших знавців музики. На цій пробі був і народній комісар просвіти Луначарський. Його так дуже очарувала гра хлопця, що казав передати йому найліпшу скрипку, яка є в державі. Рейзон одержав отже чудову скрипку „Аматі", одну з трьох найліпших скрипок, які є в царській збірці. З цією скрипкою буде тепер молодий, а вже славний Рейзон виступати на концертах, а небаром мав би запродукуватися і на Заході.

НАЙШЛИ НЕЗНАНИЙ РУБЕНСІВ МАЛЮНОК.

В місцевости Рубе (у північній Франції) відкрив один торговець старини з Парижа між ріжними старими малюнками невеличкий малюнок, роботи Рубенса. Малюнок був зовсім замазаний і запорошений і без рамців. Антиквар хотів уже продати картину за незначну суму, колиж точнійше приглянувся, побачив у одному углі підпис: П. П. Рубенс. Відіслав заразже образ у малярську школу в Брукселі. Там фаховці ствердили, що то оригінальна картина Рубенса що представляє „Венеру і Фавна". Вартість її 10.000 фунтів.

ЯК ВИКОНАНО ДЕСЯТЬ СМЕРТНИХ ПРИСУДІВ В БЕЛЬҐІЇ.

В м. Ґандаві (у Бельґії) присуджено на кару смерти десять злочинців, які після німецької окупації і до приходу бельґійської жандармерії грабили і вбивали по купецьких установах, які остали без охорони. Але якжеж виконати смертну кару в Бельґії, коли там нема ґільотини? На ділі в Бельґії нікого не карають карою смерти; смертний присуд має лише моральне значіння. В усіх більших бельґійських містах, де жиють засуджені, оголошується їх імена й описи. Це оголошення імен і дат на публичних місцях продовжується аж до дня, в котрім кінчиться відсидження кари. Коли проминув останній день засудженого, жандармський підстаршина і два рядовики з крісами уставляють на публичнім майдані стовп. На стовпі приліплене оголошення остається на стовпі ціле передполудня і строго є заборонено комунебудь торкнутися його. Так присудженого на смерть вважається поза законом. Він тратить усі горожанські права. Вертається у вязничну келію і не виходить із неї, поки не винесуть його у домовині...

ЛІЧАТЬ КАТАР ҐАЗОМ.

Нюйорські міські шпитали завели у себе ліченнє катару при помочи ґазу хльорину. Лікарі, що вже робили спроби з ліченнем сьої недуги хльориною, кажуть, що ліченнє справді вдачне.

ҐЕТЕ ОТРОЇВ ШІЛРА?

Німецька ґазета „Кельніше Цайтунґ" приносить таку сенсаційну вістку: Якийсь др. Ґреґор із Москви мав у Дармштаді відчит про найбільших німецьких поетів Шілері і Ґете. Він заявив на цьому відчиті ні менше ні більше, лише стільки, що: Ґете отруїв Шілера. Прелеґент дійшов до цього на основі пильних дослідів. Отруїти нібито мав Ґете Шілера тому, бо хотів докінчити його ґеніяльно зачату драму „Деметрій".

ПРИГОДА НА ВУЛИЦІ.

Як повідомляють сараєвські ґазети, приключилася в Сараєві (в Боснії) така пригода: Два добре пяні добродії станули на вулиці й сваряться. Один в суперечці питає:

— А хто ви, пане?

— Я Бібіріковіч, улиця короля Петра 37., II. поверх на ліво.

— То брехня, підлість, бо то я Бібіріковіч і живу при ул. короля Петра 37., II. поверх на ліво.

— Нумо, панове, зі мною, — обізвався на це полісмен, який прислухувався суперечці обох —, і я рад би знати, котрий з вас дійсно Бібіріковіч.

Коли дійшли перед хату, полісмен задзвонив, а з другого поверха тимчасом почувся жіночий голос. І коли жінка почула в чому річ, сказала:

— Приведіть їх обох на гору прошу вас. Вони оба правду говорять, то батько і син — трихи повеселилися і тепер один одного не пізнає.

В Петербурзі засудили большевицькі судді большевицьких суддів на смерть.

ЛЕНІНГРАД, Московщина, 24. мая. — Нині скінчився тут суд над 48 обжалованим суддями, адвокатами і особами, звязаними з НЕП-ом („новою економічною політико покійного Леніна).

Розправа тягнулась 12 днів, а скінчилась нині засудом 17 обвинувачених на кару смерти; сімох на тюрму по 10 літ; двох по 5 літ; 8 по три роки. Прочих засуджено на вигнанне на Сибір, а тільки трох увільнено. ....

Обжалованих засуджено за перекупства. Вони овільняли або помагали увільняти винних.

Прокуратор на розправі заявив, що при суді суддів він не може і не хоче бути безстороннім. Він казав, що для оборони революції большевики мусять іти із сокирою в руках по головах ворогів революції і пролетарської держави. Він домагався кари смерти для 27 виноватців, хотяй, казав, вони такі продажні, що навіть шкода одної кулі для них.

На другий тиждень буде тойсамий суд судити 107 політичних вязнів, між ними чимало офіцирів колишньої царської армії. Їх обжалувано за шпіонажу для Бориса Савінкова, бувшого російського міністра війни за Керенського, і для Польщі.

ВИНАХІД СМЕРТОНОСНОГО ПРОМІНЯ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 24. мая. — Провідник націоналістів в німецькому парляменті Вулле заявив сьогодня, що німецьке правительство має три винаходи, смертоносних промінів, які вже опатентовано. Такий промінь, каже він, всилі стягнути з воздуха на землю літаки й воздухоплави, задержати тенки у битві, знищити мотори автомобілів і нанести знищенне і смерть на великі простори.

Сі винаходи, кажуть, унеможливлять всяку війну.

І В АНҐЛІЇ Є СМЕРТОНОСНІ ВИНАХОДИ.

ЛОНДОН, 24. мая. — Недавно була вістка, що Анґлієць Метюс винайшов смертоносний промінь.

Тепер преса сповіщає про другий подібний винахід дра Т. Ф. Волла, професора електричних дослідів в університеті Шеффілд, котрий вже опантетував сей винахід.

Смертоносний промінь дра Волла може стягати літаки долів і нищити все кругом на велику просторінь.

Він переказав британському правительству, щоби зберегло його винахід у тайні.

ПОБІДА КОНСЕРВАТИСТА.

ҐЛЕСҐОВ, Шотляндія, 24. мая. — Про доповняючому виборі в окрузі Келвин Ґров вийшов послом до анґлійського парляменту консервативний кандидат, бувший міністер капітан В. Е. Елліот. Член Партії Праці Ейткен Ферґасон одержав о 4,000 голосів меньше, а ліберальний кандидат сер Джан Претт дістав дуже мале число голосів.

Сю побіду приписують посолці пані Естор, котра особисто асіґнувала за Елліотом.

ВНУК МАРКСА ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ І БОЛЬШЕВИЗМУ.

ПАРИЖ, 24. мая. — Російська советська делеґація, яка сидить в Лондоні для переговорів з Анґлією, робила заходи, щоб анґлійське правительство дозволило російському большевицькому урядови перенести тлінні останки учителя соціялізму, Карла Маркса, з звинтаря Гайґейт в Лондоні, до Москви. Там большевики хотять побудувати на „Червоній" площі могилу Марксови і на ній памятник за 1 міліон золотих рублів.

Одначе се не станеться, бо сьому спротивився внук Маркса, Жан Льонґе, один з теперішніх визначних соціялістичних провідників і писменників.

Він заявив, що большевики цілком фалшиво толкують науку його діда Маркса і тому він не дозволить, аби його тлінні останки були в Москві, бо він певен, що колиб Маркс жив, то не хотів би, щоб його память звязувати з большевизмом.

КОМУНІСТИ ПРОТИ ЕРРІОТА І ДОСА.

ПАРИЖ, 24. мая. — Комуністичні посли до французького парляменту заявили нині в дневнику, Іманіте, що виповідають війну кандидатови на премієра Едуардови Ерріотови і будуть поборювати його правительство в парляменті.

Вони теж заявились проти пляну комісії Доса, називаючи його змовою інтернаціонального капіталізму проти робітництва.

КАЙО КАНДИДАТОМ В ПОСЛИ.

ПАРИЖ, 24. мая. — Коли нове французьке соціялістичне правительство прийде до власти, то сподіваються помилування бувшого міністра Кайо, котрого позбавлено політичних прав ізза „державної зради". По амнестії, кажуть, він буде кандидувати в посли. Тепер він вже має богато своїх приклонників у парляменті.

ЖІСРАН УСТУПАЄ.

ПАРИЖ, 24. мая. — В поінформованих кругах запевняють, що старий французький амбасадор у Вашингтоні Жіль Жісран уступить зі свого становища і вернеться домів на другий місяць.

ЩЕ НЕ УСТУПАЮТЬ.

БЕРЛІН, 24. мая. — Німецький премієр др. Вільгельм Маркс відбув нині нараду з міністром закордоних справ д-ром Ґуставом Штреземаном і оба вирішили помимо не уступати.

І ЗНОВ ПОЛИЛАСЬ КРОВ.

Ще не встиг український нарід відправити панахиди по замордованій Ляхами народній мучениці покійній Ользі Бесарабовій, а вже приходить йому боліти над новими жертвами ляцького насильства.

Ще не заросла весняною травою недавно викопана мученицька могила як потекла свіжа, невинна, українська кров.

Іцю кров наших найдорозших, наших братів селян в Ріднім Краю. Чотирох з них вже в могилі і ось їх мученицькі імена: Василь Дашкевич, Петро Андрусик, Олекса Гнатюк і Микола Харинюк. А хто зі сотки тяжко ранених сегодня ще при життю, нам невідомо.

День 1. мая, в якім робітництво цілого культурного світа може спокійно маніфестувати свято міжнародної солідарности трудового люду, став в Польщі днем смерти для українського селянина і робітника.

Українському селянинови і робітникови не вільно цего свята святкувати. А не вільно тому, бо в той день моглаби в нім віджити память недавної ще Західно-Української Народної Републики, що то в своїх основних законах назначила день 1. мая святом всенародним і державним, на знак, що це держава українського працюючого люду.

Заборонила ляцька влада це свято ще й тому, щоби перед українським селянином і робітником не віджив 1. май з 1919 року, коли то він був господарем на своїй рідній землі. Боялися зайди, щоби український селянин та робітник не провірив в той день свого нуждепного положення та не порівнав його з часом, коли була українська влада. Боялися, щоби через це не захотів він часами вигнати зайдів з хати.

І цей власне страх перед українськими масами, страх міжнародних розбишаків перед можливістю втрати накраденого добра, довів до цего, що ляцький староста заборонив в Заболотові в Галичині святкувати українським селянам і робітникам день 1. мая.

Українські маси приказу не послухали і свято відбули. Кровю свій вчинок оплатили, але свято відбули і не піддалися насильству кровожадної Польщі. Не піддалися, бо ми вже не раби. За нами вже ціла українська Голгофта. А на наших очах лягло вже за свободу сотки тисяч жертв.

Штики і кулі вже нам не страшні, бо ми знаємо, що дикі знущання Польщі над українським народом є наглядним доказом того, що Польща як держава, це звироднілий витвір, який вже з огляду на охорону людської культури не повинен і не може мати місця в такім осередку, де живе ще хоч яке таке розуміння моралі, етики та примітивної людскости.

Не злякає нас вже ніяка жертва, бо ми свідомі того, що не пропадає вона марно. Не лякає нас смерть, бо ми вже звикли до неї. Не страшний нам плач, бо з попухлих очий наших вже сльози не течуть.

Не страшні нам ніякі муки, бо ми свято віруємо в остаточну нашу побіду, в побіду українських працюючих мас в боротьбі за Одну, Соборну, Незалежну, Українську Державу.

УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ!

І знов полилась невинна селянська кров наших дорогих братів в ріднім краю. І знов приходиться нам в смутку і жалобі помянути нові жертви ляцького насильства.

І знов треба нам слати протести та обзнайомлювати світ з тим пеклом, яке вчинила дика Польща на нашій землі.

Але тим разом той протест повинен бути сильнійший, бо більші муки терпить наш нарід. Теперішний наш протест мусить болючо діткнути Польщу. Він мусить потрясти її підвалинами.

Тому то треба нам в першу чергу задемонструвати проти Польщі масовими протестаційними походами. Всі наші організації і весь український нарід в Америці повинен взяти в тім громадну участь і заявити перед світом нашу солідарність з боротьбою наших братів в старім краю.

При тім треба нам одначе памятати ще й на друге.

Ми бачимо, що боротьба в краю мимо страшних жертв не тільки що не устає, але раз-у-раз змагається. Спитаймож тепер себе: А яка наша жертвенність на допомогу тій боротьбі? Зростає вона, чи упадає?

Нехай кождий з нас по совісти дасть відповідь на це. А якщо хто думає, що ми богато даємо, так нехай згадає на стрільця Галицької Армії Степана Гонту, що то недавно помер на чужині як галицький жовнір-скиталець. Всьо що мав віддав за Україну, бо віддав своє життя. Але вмираючи і прощаючись зі своїм молодим життям, не забув він в послідній хвилі записати ціле своє кількаморгове газдівство на боротьбу з Польщею, на ратунок Рідної Школи.

Такі приміри трапляються тепер в нашім краю. Є і инші. Наші часописи доносять раз-у-раз про смерть, тюрму та невинно пролиту кров наших братів. І чи ще не повинно зрушити нашої совісти?

Тому без всякого вагання спішім тепер з такою допомогою, яка булаби достойною оцінкою тої геройської боротьби, яку веде наш край супроти ляцьких наїздників. Це обовязково треба нам виконати і то сейчас.

Нехайже свіжо пролята як кристал чиста і як ангел невинна мужицька кров запалить наші душі і серця до нового бою, до нових жертв і до нової самопосвяти.

Бо не варт свободи той, що не розуміє і не відчуває посвяти і геройства тих одиниць, що кладуть життє за волю свого народа.

Филаделфія, Па., в маю 1924 р.

ЗА ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ:

о. Володимир Сполітакевич, предс.; **Семен Ядловський, др. Мирослав Сіменович, о. Іван Ортинський, Василь Сорочан**, заст. предс.; **Дмитро Штоґрин**, секр. рек.; **Теодор Грицей**, касієр; **Михайло Дармограй**, секр. фін. Радні: **Михайло Воробець, Михайло Федитник, Василь Шабатура, Михайло Коцко, Василь Титанич, Матвій Хандога, Володимир Монастирський, Яків Швець, Дмитро Андрейко.** Контрольна комісія: **Петро Сокальчук, о. Василь Маньовський, Григорій Пипюк.**

ЕВРОПА ПІД ЗНАКОМ ВИБОРІВ.

Вибори у Німеччині та Франції.—Зворот направо у Німеччині, наліво—у Франції.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Відбулись нові парляментарні вибори в двох державах, які тримають у своїх руках ключі до дальшої долі Европи. Цілий світ з величезним зацікавленням очікував висліду цих виборів. Нині маємо його перед собою.

У **Німеччині** вибори відбулись дня 4. травня. Обрано 47[illegible] посла. Поділ мандатів, як зиски та страти поодиноких партій, представляються так:

	Мандатів.	Зиски(+) й страти(—)
Народна партія	44	—22
Католицька партія центру	65	— 3
Демократи	28	—11
Соціялдемократи	100	—73
Баварська народна партія	16	— 5
Німецькі націоналісти	96	+30
Селянська спілка	10	+ 6
Гановерська спілка	5	+ 5
Крайні націоналісти	32	+29
Національні соціялісти	4	+ 4
Національні лібeрали	9	+ 9
Комуністи	62	+47

Перш, ніж перейти до розгляду цих чисел, треба зазначити, що незгідність між зисканими (130) і страченими (114) мандатами не є помилкою чи непорозумінням. Побиті партії в дійсности втратили лише 114 мандатів, а звитяжні партії здобули на 16 мандатів більше — 130. Пояснюється це тим, що німецький виборчий закон не встановлює згори числа парляментарних послів, а робить його залежним від зросту людности й від її чисельної участи у виборах. Закон лише встановлює, що на кождих 60 тисяч поданих голосів належить обрати одного посла. А що людність Німеччини за останні 4 роки зросла, та й чисельна участь людности в нинішніх виборах була більша, ніж у попередніх, то наслідком цього й „набігло" 16 нових мандатів.

Тепер пригляньмося близче до вислідів.

Найбільші **втрати** понесла соціялдемократична партія. Досі вона була найбільшою й найсильнішою партією в німецькім парляменті, бо мала втроє більше послів, ніж найсильніша по ній партія католицька. Нині її майже догнала, а може ще переженe німецька національна партія.

Инші партії, які стоять на ґрунті нинішньої контитуції та републики, також понесли більші чи менші втрати. Німецька народна партія (партія Штреземана) центр, демократи й баварська народна партія, близька до партії Штреземана, втратили разом 41 місце.

Зиски майже виключно дісталися партіям, ворожим до нинішньої конституції та републики. Найдужчі вороги зправа — це німецькі націоналісти й крайні націоналісти (народники, антисеміти). Разом ці обидві партії зискали 59 місць. Потім ідуть маленькі політичні угруповання, у переважній своїй більшости також антиреспубліканські. Вони зискали разом 24 місця.

Таким чином, перемога **правих ворогів републики**, иншими словами — **перемога монархістів**, дала їм 83 нових мандати.

Лишаються ще ліві вороги републики — **комуністи.** Вони зискали 47 нових місць. Загалом вороги нинішнього ладу, праві й ліві, отримали блискучу перемогу, перетягнувши на свою сторону 114 мондатів, які досі належали иншим партіям, і здобувши крім цього тих нових 16 мандатів, які „набігли" наслідком приросту людности й більш жвавої її участи у виборах.

Відношенне сил у новім німецькім парляменті є отже таке:

Републиканців	253
Монархістів	156
Комуністів	62

Републиканська більшість є, однак, дуже хистка. Щирим републиканцями можна лише вважати соціялдемократів і демократів, а їх є всього 128 душ! Штреземанівці, Марксівці й Баварці — се лише „републиканці на годину". Повіє вітер з иншого боку, й вони без вагання перейдуть у табор монархістів — принаймні, більша їх частина.

Сумно виглядає майбутність німецької републики по цих виборах!

• * •

Вибори **у Франції** відбулись на тиждень пізнійше, дня 11. травня.

Числовий вислід французьких виборів виглядає так:

	Мандатів.	Страти(—) й зиски(+)
Консерватисти	11	—15
Републиканці	137	—65
Ліві републиканці	92	—63
Републиканські радикали	34	—16
Радик. і радик. соціялісти	127	+46
Републиканські соціялісти	39	— 8
Соціялісти	102	+47
Комуністи	29	+17

Цей вислід це не зовсім повний, бо бракує відомости про партійну приналежність 8 послів з кольоній, а в 4 випадках ще мають бути перевибори. Однак, ці бракуючі відомости про 12 послів значної зміни в загальний вислід виборів внести не можуть.

Близчий розгляд зисків і страт кореких партій не годиться й тут між собою. У цім випадку річ пояснюється тим, що число послів до нової французької палати буде менше, ніж дотепер, аж на 42: стара палата мала 626 послів, нова матиме тільки 584. Коли вважати, що цих 42 місця безпосоротно втратили побиті партії (себто тільки на свою некористь, але нікому не на користь) і що бракуючі висліди будуть корисні для звитяжних партій, тоді числа зисків і страт більше-меньше зійдуться.

Хто-ж переміг і хто уляг?

Улягли ті партії, що підтримували політику дотеперішнього уряду, політику Мілерана-Пуанкаре. Улягли партії т. зв. „національного бльоку" себ-то в переважній своїй більшости партії праві й помірковані. Загалом кажучи, улягли прихильники непримиримої політики супроти Німеччини, протеговання Польщі, перетворення цілої Европи в узброєний табор.

Правиця й лівиця виступали на французьких виборах як дві організовані сили, взаємно ворожі й протилежні. Комуністи йшли осібно. Виборцям легко було розсудити, кому треба віддати голоси. Більшість висловилась на користь обєднаної лівиці й проти обєднаної правиці. У новій палаті вона не має навіть слабенької більшости, й тому ще не встигнуть ці рядки вийти з друку, як Франція вже матиме новий уряд, **без участи Пуанкаре.**

• * •

Що німецькі й французські вибори стоять у тіснім внутрішнім звязку між собою, це ясно для кождого. Вибори мусіли відповісти на питання німецько-французьких відносин, на питання репарацій, на питання про будучність Европи.

Що вони під цим оглядом дали?

Наслідки діяметрально протилежні. У німецьких виборах основним питанням було: **платити чи не платити?** Платити — значить, треба віддати голоси лівим і поміркованим партіям, які хотять зберегти нинішню державну форму, які приняли розізнанне експертів і чесно хотять виконати „повинність переможеного". Не платити — значить, віддати голоси правим, монархичним партіям, які мріють про повернення Гогенцолернів, про відбудову військової сили Німеччини й про „реванш" супроти Франції.

Відповідь Німеччини прозвучала досить красномовно.

У Франції основним питанням виборів було: **битись чи миритись?** Перемога Пуанкаре означала-б „битись", перемога його лівих противників означає „миритись".

Відповідь і тут прозвучала дуже виразно, може ще виразнійше, ніж відповідь Німеччини.

Але як примирити ці дві відповіди, такі ріжні й діяметрально протилежні?... Очевидно, що прирва, яка розділяє Францію й Німеччину, ані трохи не зменьшилась і по цих виборах.

Прага, 13. травня,

Радянин.

ПОЛЬСЬКА ПОЛІТИКА В АРМІЇ.

На засіданні буджетової комісії польського сойму по промові мін. Сікорського забирали голос члени комісії. Перший говорив пос. Фельдман (Жидівський клюб). Він вказував на поведення військових властий супроти Жидів. Опісля довшу промову виголосив пос. **Васильчук** (Український Клюб). Представники декотрих польських клюбів — говорив він — заявили, що границі держави на сході задалеко посунені у відношенню до етнографічних меж. Державний буджет, а головно військовий, розвязує ту квестію тільки в площині, як ті границі вдержати. Квестія національної одностайности не була актуальна в законодатному соймі. Тепер супроти появи в соймі Українців і Білорусинів ідею федерації закинуто. Заявили се майже всі представники польських партій. В дискусії виявлено, що супроти сих народів взагалі не було напрямних. Бесідник стверджує, що істнує напрямна і не є тенденція польонізації. Всяка асиміляційна сила польської культури змаліла. Супроти того примінено фізичну силу не оглядаючись на маральний чинник. Історія вчить, що шлях імперіялізму не веде до мети. Найкрасшим прикладом сього є остання війна. По думці бесідника Польща не буде в силі переліцитувати свого східного сусіда. Польські політики легковажать радянську політику совєтів, на яких територіях повстають зародки української і білоруської державности. Українці і Білорусини слідять розвиток подій по другому боці. В Польщі Українці відіграють ролю пасивного матеріялу. Польська армія належить до апарату польської асиміляції, таксамо як кольонізація, шкільництво, адміністрація і т. ін. Бесідник висловлює здивованнє з приводу заяв деяких представників лівиці що Польща не веде імперіялістичної політики. Сі заяви мають на меті потвердити вислови лівих політиків в Лондоні і Римі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

НОВІ РИСИ В СТАРІМ ОБРАЗІ

„Домальовування" образу Ленина. — Як розумів Ленин гасло: „рабуй нарабоване"?— Ленин і терор.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Большевики все ще „домальовують" образ покійного Ленина; все це, бачете, його образ має неясні точки. Та вони цим роблять помершому диктаторови ведмежу послугу, бо лютий ворог того не сказав би, що часом кажуть про Ленина його товариші та ученики.

З нагоди Ленинового дня народження, який святкується в нинішній СССР точнісінько так як у самодержавній Росії святкувались „царські дні", в головних совітських часописах появились численні спомини про „Ілліча". Більша частина сьогорішних споминів належить **Троцькому**, який що-йно повернув з Кавказу й завзято кинувся переводити патр.

У московській „Правді" з дня 23. квітня Троцький оповідає цікаві подробиці про славнозвісне гасло: **„рабуй нарабоване"** („грабь награбленное"). Бажаючи трохи очистити память покійного вождя, Троцький намагається надати цілій справі гумористичного вигляду, запевняючи, що Ленин сердився, коли йому нагадували про це гасло.

— „Далося ж їм оте „рабуй нарабоване", — З жартобливою розпукою казав нераз Ленин.

— Та чиї ж це слова? — спитав я. — Чи це, може вигадка?

— Та ні ж бо дійсно це колись сказав, — одповів Ленин. — Сказав, та й забув. А вони з цього зробили цілу програму!" — І він гумористично замахав руками.

Виходить зі слів Троцького, наче Ленин не брав цього гасла серйозно. Та знайшовся другий свідок, який завдає Троцькому брехню. Цим свідком є совітський поет **Демян Бідний.** На слідуючий день у тій самій „Правді" большевицький пііта накинувся на Троцького за таке „понижуванне" памяти Ілліча.

„Я памятаю, — пише він, — як довго й завзято в Смольнім на однім з порших пожовтневих засіданнях совета Ілліч громив меншевиків та новожизненців (членів) редакції „Новая Жизнь", яку видавав Максим Горький):

..— **Так рабуй награбоване!** Вам це не подобається Ви тисячу літ мурмотіли — „експропріяція експропріяторів!", а як дійшло до ідла, як прийшлось оперекласти з мертвої латини на живу мову російської революції — „рабуй нарабоване", то ви злякались?! У підворітницю?!...

Так, рабуй нарабоване! Це вам не латина!"

Пізніще, у 18 році, у березні, вже в Москві, також на засіданні совета, Ілліч говорив: „рабуй нарабоване! А до цього тепер ще треба додати: „а нарабоване едчисли"...

„Отже невідомо, чому Ілліч мав гумористично „махати руками" та вирікатись, — закінчує Демян Бідний. — Це правдива Іллічева, й наша большевицька, програма: рабуй нарабоване, а не латина!"...

Однак рисочкою в образі Ленина стало більше.

• * •

Ленин і терор. На цю тему було написано безліч дурниць, особливо людьми, що стоять далеко від большевизму. Чомусь утворилась леґенда, що Ленин був противником кривавих ексцесів, що він стримував своїх товаришів, впливав на них „ушляхотнююче", „заспокоююче"...

Цій дурноверхій леґенді Троцький радикально відтинає голову („Правда", 23. 4.).

Як тільки большевики захопили владу, — оповідає Троцький,—довелось зараз же подумати про знесення закону Временного Правительства, що за зраду на фронті не вільно карати смертю. Каменев зробив внесенне, щоб закон скасувати. „Я не заперечував", признається Троцький. Але довідався Ленин, що над цим питанням ще була дебата, то обуренню його не було краю. **„Як же можна робити революцію без розстрілів? — кричав він: „Де вони вчились? що вони розуміють під диктатурою? Яка це буде диктатура, коли не буде розстрілів?"**

Розстріли почались. Але вони не задовольняли Ленина, бо вони все ще не відповідали його поняттям про диктатуру. „Та де ж у вас диктатура? — кричав він. — Та покажіть мені її! У нас каша, а не диктатура! **Коли ми не вміємо розстріляти саботажника — білоґвардейця, якаж це велика революція?** Та ви подивіться, як у нас буржуазна наволоч пише по часописах! Де ж тут диктатура? Одна балаканина й каша!"...

Здійснилось і це бажанне „добродушного" Ілліча. Літом 1918 р. „буржуазна наволоч" перестала писати, бо всі незакрито. Розстріли також почались **мосові.** Але „добрий" Ілліч все ще ремствував:

— Невже ми не приборкаємо цеї сволити? Ну, яка ж це, прости Господи, диктатура?!...

• • •

Виникає лише одне підозріннє:

Чи не перекладають живі большевики на мертвого Ленина, як на того цапа відпусти, всіх доконаних большевицькою владою гріхів, щоб самим обілитись і здихатись відповідальности?

Може бути, що почасти це так і є. Москва давно додержує засади, що „мертвії срома не имут", отож можливо, що й тепер на Ленина брешуть... як на мертвого. Але разом з тим треба признати, що й Ленин не був тим „добрим генієм" (!) большевизму, яким його хотять зробити де-які прекраснодушні дурники. Учитель був достойний своїх учеників, а ученики — учителя.

Мартин Гак.

НОВЕ ЖЕРЕЛО ЕНЕРГІЇ.

У великій глибині під земною корою є висока температура. То є вже давно доказано. Звісно є прим., що після кожної глибини 33 метрів температура збільшається о один ступінь Цельзія. Отже відповідно до цього, в глибині 3000 метрів температура мусіла би виносити 100 ступенів, цебто вода перетворювалася там у пару.

Людство взагалі роздумує над цим, де в будуччині найде нові жерела енергії, коли на землі не стане камінного вугля? Отже вчені роздумують над цим, як використати би найкраще силу води, сонця, вітру, відпливу й припливу і т. д. Деякі вчені, які займаються дослідами будови землі, кажуть, що напевно, як не стало би вугля в яких краях, вони могтимуть послугуватися внутрішнім теплом землі, як одиноким жерелом тепла на більші розміри.

Промисл і сьогодняшне життя вимагає від чоловіка, що уживається все більше вугля. В деяких краях не стане вугля вже за 100—200 літ, коли вживатимуть як досі все більше. Використати енергію сонця можна лише в теплих (рівникових) околицях. Для вихіснування відпливу й припливу не всюди є відповідне побережжа. Добувати енергію з воздуха — це ще не зріла проблема. Зате деякі вчені заявляють, що треба би опрацювати всесторонно питання: як добувати тепло з нутра землі і зараз почінати би проби.

Були люде, котрі вже давно перед нами роздумували над цим. Та їх пляни були більше фантастичні — з літературної области. Пятьдесять літ тому назад появилася була невеличка книжечка п. з. „Кальорніферна система маркізо Меерс-Гаранбієр", в якій поважно й науково обговорює використування земного тепла: У місті Кобоким мешканці — після довгого спротиву — дали намовитися бути удільовцями корисного маркізового винаходу. З глибини землі при помочі рур доходить до них приємне тепло.

„О другій годині над ранком почали працювати машини. Коли люде встали скудувались дуже, що їх мешкани від партеру до піддаша опалені. Із щілин і отворів доходив милий запах, начеб його віяльцями приганяли невидимі духи. І запах цей не був занечищений міріядами атомів, що заражують воздух і людські легки, атоми, які досі були в опалових матеріялах, як уголь, дерево і т. д.

Автор подає тут готове діло, не питаючи себе самого ані не оповідаючи нам, як таке огрівання відбувалося би. Люде науки, коли займаються таким питанням, цікавляться всіми досі незнаними подробицями на цьому полі. Які є верстви землі у цих глибинах, чи взагалі є добрими провідниками тепла, чи тепло з таких глибин доходило би легко й скоро? В практиці розходиться про скількість тепла, яке можемо черпати з нутра землі, а не про температуру. Скептики покликуються на появи у копальнях, де камінна маса є дуже лихим провідником тепла. Отже можна мати з цього слабі сподівання. А ґеольоґи потішають, що в більших глибинах є металів більше, а тимсамим і сильніщі провідники тепла. А хто зна, чи і в цих глибинах нема верств котрі є вбогі на теплоту.

Досі в цій справі ще майже не робили ніяких дослідів, бо й не мали приладів для такого глибокого верчення. Дотеперішні верчення були для цього за надто плиткі.

Тепер інжінір Арутінов сконстрував новий електромотор — редемотор — для верчення землі. А саме цей прилад хоче Арутінов злучити зі сверлом. Машина вганяла би сверло в глибину землі. Разом із сверлом запускався би в глибину електричний кабель, котрий вів би електричну струю. Таі верчення йшло би глибше, успішніше й дешевше. Арутінов мов думає уживати свій прилад для розсліджування нутра землі а в звязи з цим для використування внутрішнього тепла землі. Може бути, що й удасться відкрити досі незнані тайни нутра землі. Не лише недоняжні для ока височини, безмірні морські глибини, але й тверду земельну кору отворить практична техніка в користь людства.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 14. мая померла **Юлія Кривець** з роду **Стиславських** в Асторії, Н. Й. членица Бр. св. О. Николая, від. 5 У. Н. Союза. Покійна походила з села Фирлеїв, пов. Рогатин, Галичина. До Америки приїхала 1911 року, замужна була 10 літ, оставила троє малих дітий, які належать також до У. Н. Союза. Покійна було добра і щира робітниця на народнім поли і для всякої народної жертви і праці. — Земля її пером. — **Антін Климишин**, секр. Бр. св. О. Николая, від. У. Н. С., 819 — 2nd Ave., Astoria, N. Y.

КАЗКА ПРО СТАРІ ДОБРІ ЧАСИ.

Нераз можна чути як люди, особливо старі, хвалять давні часи, а ганять сучасність. Кажуть, що давно життє було красше, лекше, вигіднійше, що звіра в лісах було більше, а риби в воді, що земля красше родила і текла медом і молоком. Кажуть, що й люди були здоровші, сильнійші, довше жили, мали більші заробки, а менше працювали. Дальше балакають, що тепер порядки гірші, що нинішні люди жуляки, пяниці, схоровані, що нема сильних людий і жиють коротше.

Звідки беруться такі погляди?

Старі люди живуть більше споминами і то симпатичними їм, а неприємні радо забувають і рідко оповідають. Як чоловік старіється, то притуплюється його зір, не лише очний, але й духовий. Старець переважно не добачує гаразд, не розуміє сучасности, не видить будуччини, бо сам не має ніякої, хиба загробну.

Звідси виникають такі часті суперечки між батьками й дітьми, між старим і новим поколінням. Старше покоління з природи річи противне всяким новинам, бажало би як найдовше заховати все по давному немов спинити колесо історії. Кождий знає, що старі люди навіть нерадо зміняють уклад річий домашнього урядження. Нове разить їх, привикли до старого і люблять старе. Старі люди до недавна ще не хотіли їхати зелізницею.

Чи правдиві ті закиди? (що ніби давно було ліпше).

Культурний розвиток людства не йде рівномірно, лише фазами й етапами. Знаємо держави, пр. Персія, Арабія, Туреччина, що колись були сильні, богаті, могутні, нині одна з них (Арабія) зовсім не істнує, а дві другі слабі й нужденні. А чого-ж учить нас рідна історія? Чи маємо жалувати за нашою минувшиною? Держави тепер не маємо, це правда, бо радянська Україна не самостійна, але культурно стоїмо тепер висше, як коли будь перед тим, навіть у власній державі. Тай вигляди для нас тепер куди кращі! Не треба теж забувати, що наша національна територія збільшилась майже двічі і маємо поважні кольонії.

Чи слабші тепер люди?

Наука біольоґії каже, що ні. Усі живі істоти підлягають законові природного добору. З боротьби за істнованне вдержуються лише сильнійші одиниці і ті ще вибирають між собою ліпші пари. Це видимо найкраще на ростинах. Найліпше сходять найбільші зерна, вони добре ростуть і дають найбільший збір. Культурнійші народи давно це завважили і на засів беруть добірне зерно. Серед домашних звірят переводиться такий добір штучно. В людських відносинах природчий добір іде досить хоатично, але лікарі давно вже поставили домаганнє, аби діти мали право вибирати собі родичів, иншими словами: держава сама повинна дбати, аби в супружий стан входили здорові і сильні пари, аби діти не були обтяжені хоробами чи нахилом до недуг та не терпіли за гріхи родичів. В Америці в деяких стейтах є навіть спеціяльні закони, що нормують добір подруж. Сама ідея дібраних пар не нова, але й досі не вдалося перевести її в життє. Все ще женяться пянюги, люди з налогами, тупоумні, збочені та инші вироди і плодять хоровитих чи придуркуватих дітей. Але давно було ще гірше!

Читаємо що правда про давних героїв і богатирів, про лицарів, що ходили в панцирах, про зелізні римські леґіони і подивляємо їхню фізичну силу й витревалість. Але сучасна війна ставить до вояків не менші, як що не більші від давніх, вимоги. Тай ще треба зважити, що давні війська були малочисельні, отже можна було до них вибирати найсильнійших людей, а теперішні армії є міліонові й воєнні труди мусить зносити кождий громадянин, молодий і старий, сильний і слабий і на фронті і в запіллю.

Старинні історики нотували пильно відомости про визначних силачів або небувалі осяги атлетів і змагунів. Але це як раз показує, що такі силачі рідко попадалися, а їхні осяги (рекорди) нині переважніназдігнані, а то часто й перевисшені, (розуміється не Українцями)! Сьогочасні осяги є достовірно посвідчені, що не все можна сказати про старинні.

Успішна боротьба з пошестями є що йно здобутком новочасної медицини. Старинні лікарі, хоч були й славні між ними, не знали бактерій, бо не мали мікроскопу тай не могло бути мови про раціональне (розумне) поборюванне недуг. Знаємо з історії, що давно пошести прямо десяткували і навіть переполовинювали людність, чого нині не буває. Старина передала нам стільки хороб, що лікарі до нині не годні їх вигубити, але на всякий випадок у культурних краях сьогодня епідемії (тифу, холери чи чуми) не є можливі! Старині завдячуємо, що нині ще є сухітники і каправі, бо хороба переходила з роду в рід і діти родилися вже з наклоном до неї або заражувалися від батьків. Так само страшні наслідки алькоголізму передає старе покоління молодому.

Лікарі, просвітлюючи староєгипетські мумії (забальзамовані тіла небіжчиків, що пролежали незіпсовані по пару тисяч літ), переконалися, що всі вони мали сухоти, більше або менше розвинені. Це-ж богачі були, а біднота все і всюди ще більше склонна до недуг. У старинних Римлян високо стояла дентистика, лікарі їх уміли робити не лише пльомби, але й золоті корони, містки та штучні зуби. Отже й тоді вже людям зуби псувалися, може більше ніж нині.

Коли-ж візьмемо під увагу близші нам часи серед свого лише народу, бачимо, що кожде нове покоління сильнійше і ліпше від попереднього, тільки що старі люди того ні за що в світі не признають. І фізично і духово і морально стоїмо висше, як 30 літ тому назад. Спортове життя розвивається на причуд гарно, жертвенність суспільности зросла до великих розмірів, змінило громадянське почуття наших людей, що вже всюди називають і чують себе Українцями. Ми стояли-б ще красше, коли-б не політичні промахи і занедбання предків.

Те що чоловік старіється, це річ природна, бо клітини орґанізму зуживаються і тут святий Штайнах із своїм відмолодженнем не богато поможе, але найгірше, коли разом з тілом старіється й дух. Такий старик має не лише зимні ноги, але й холодну душу і тим могильним холодом морозить пориви молодежи, знеохочує вічним марудженням, сам не робить і другому не дасть. Такі старцюги не можуть вимагати якоїсь поваги від молодих, коли їх раз-у-раз відтручують.

І тим приємнійше бачити старих людей, але молодих духом, що все йдуть з духом часу, розуміють стремління молодежи і помагають їй, не бояться змін і вмирають, задивлені в майбутнє, а не минуле, з твердою вірою в кращу долю народу.

2/Ь. 24 — Т. Ф.

КНИГАРНЯ СВОБОДИ.

Книгарня Свободи є разом з часописю Свободою власностю й установою У. Н. Союза.

Ся книгарня істнує вже довгі літа. З малого почину вона розвинулась уже у велику інституцію, яка продає усі українські книжки і видання нашій читаючій публиці по всіх містах і громадах Злучених Держав, Канади і Бразилії, де живуть свідомі Українці й Українки, котрі не тільки вміють читати, але також і читають.

Книгарня Свободи за час свого істновання продала сотки тисяч українських книжок свого видання і накладу, а також видання У. Н. Союза, та інших видавництв у Злучених Державах, в Канаді, і в Европі.

Вона зробила послугу українському громадянству і сповнила культурну місію. За се одержала від купуючих грошеву заплату, як дістає і кожда інша книгарня. Але є одна велика ріжниця між книгарнею Свободи і приватними книгарнями. Приватна книгарня так як кождий інший бизнес дає зиск приватному власникови на його приватні потреби. А книгарня Свободи се установа громадська; вона є власностю всіх членів У. Н. Союза, таксамо як весь У. Н. Союз і Свобода. Тому вона обертає всі свої зиски для сеї громади, для всіх членів У. Н. Союза, а через них і для цілого українського загалу. Всі доходи, які книгарня Свободи приносила, віддавано на уліпшенне книгарні, ґазети і друкарні. Се значить, що всі зарібки книгарні Свободи віддано членам У. Н. Союза, віддано українському громадянству. Зарібки осталися в маєтку У. Н. Союза.

Длятого кождий член і кожда членкиня У. Н. Союза повинні завсіди купувати всілякі українські книжки і видання (бо всі українські книжки і видання можна дістати в книгарні Свободи) тільки в книгарні Свободи. Тим вони поможуть своїй організації і її культурним установам. Тим вони причиняться, що грамадський гріш буде іти на цілі громадські.

А коли клич: Купуймо книжки в книгарні Свободи! — прийметься у нас загально, то наше громадянство лише з того скористає. Бо книгарня Свободи вжие своїх заробітків на дальші уліпшення книгарні, ґазети і друкарні. Вона подбає про поширенне свого книгарського бизнесу і буде видавати нові книжки, особливо такі, яких наша іміґрація в Америці найбільше потребує, а яких жадна накладня не береться видавати.

Тож памятайте, Члени і Членкині У. Н. Союза, на свій братський, сестрицький і загалом громадський обовязок: Купуйте всі українські книжки і видання завсіди в книгарні Свободи! Через свою інституцію помагайте собі, себто усьому загалови! Дбайте, щоб народній гріш будував і скріпляв Ваші народні інституції!

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ.

Повість з галицького життя.

(Продовження).

(13)

— Говоріть здорові, а ви добре знаєте, до чого говорю. Я вас спитаю інакше: коли ваше весілле?

— Ми радились під пилипівку, а ординація буде аж по новім році.

— Ваша дівчина з доброго гнізда птиця, вдалась в маму. Дай Боже щасливо!

Імосць стала вкривати стіл обрусом виймала з комоди ложочки. Наймичка принесла на підносі каву та хліб з маслом, і всі посідали за стіл.

Незадовго опісля став збиратися Василь до відходу. Він хотів зараз взятись за роботу.

— чогож так спішитесь?

— Треба мені приготовитись на неділю з проповідю.

— Господин Василь обіцяв мені в неділю проповідати в церкві.

— А то гарно, я дуже цікава.

Василь забрав книжки і вийшов.

— Гарна людина, каже опісля о. Гороецьдкий до жінки, шкода лишень, що такого батька має...

— А хибаж батько що?

— Хиба ти його не знаєш? Тільки всего, що богач, а поза тим чоловік зарозумілий на своє богацтво, впертий і... не добрий. Краще не говорити...

Василь взявся зараз до роботи. Крім того, що в четвер поїхав до Самбора за скринчиною, не виходив нікуди і приготовлявся. Читав, робив виписки з підручників і складав в одну цілість.

В неділю вийшла проповідь дуже гарно. Василеви дріжав голос зі зворушення, коли зачав говорити до тих людий між котрими виріс з малку. Народ дбув захоплений, хоч не всьо гаразд зрозуміли. Василь говорив сильним голосом з великим проповідницьким жаром. Сипав цитатами з св. письма мов горохом.

О. Городецький був вдоволений. Він подякував Василеви і предсказував йому на цім поли великі успіхи.

— Я вас отче прошу о щиру батьківську критику.

— Усе було добре... лише я би зробив вам одну увагу. З проповідю треба примінитись до тих, до кого говориться. Коли говорите до селян, то тямiть о тім, що в отченаши кромі про ці гарні справи, говориться ще і о хлібі насущнім. Про це в кождій проповіді не можна забувати...

— Вже розумію. В проповіді треба звертати увагу також і темам буенндого життя і його потребам...

— Так справді. Ці теми дадуться дуже добре погодити з божеськими, цитати з св. письма можна погодити нашими пословицями і приповідками. Це наша народня фільозофія. А коли зможемо в проповіді одно з другим сплести в одну гармонійну цілість, тоді люд-

VI.

Жид із цьої кумпанії, що його задля довгої шиї прозвали гусаком як вкрав ґравські коні з перед коршми на слоті, поїхав прямо до Дністра. Поминув міст і поїхав на право. Тут випряг коні, а візок а візок трутив з стрімкого берега в ріку. Води в Дністрі було мало, та при такій слоті можна було сподіватись, що вона прибуде і або забере візок та понесе світами, або вкриє його мулом. Гусак поспинав коні до купи, сів на одного і манівцями, далеко ві гдостинця і доріг попрямував до Самбора. Він знав добре дорогу, знав де можна з жандармом стрінутись, а в таку непогоду не боявся людий стрінути Переїхав манівцями без перешкоди. Дощ ляв наче з відра. Усюди було пусто. Так само бічними переулками переїхав на бліх і тут над млинівкою недалеко спусту станув перед одним жидівьким домиком. Застукав легенько до вікна і шарнув нігтем по шибі. В хатині хтось заворушився, вихилився через шибу, забурмотів якесь жидівське слово, а Гусак йому відповів. З годом відчинились ворота від подвіря, і туди Гусак перевів коні. Ворота замкнулись знову. Серед дощу і пітьми бовваніла якась стать вкрита з головою старим халатом. Вона приступила до коний і стала їх обмацувати руками від хребта до ніг.

— Фій а дідич?

— Йо.

— А фейне ґоуль.

Тепер вже повів Гусак коний до зандої будівлі, поприпинав до жолуба, всипав вівса і не пішов до хати, поки їх не витер соломою усі трое. При цій роботі намучився аж зіпрів, хоч був цілий мокрий мов хлющ. Усе робив на помацьке начеб у ясну днину. Відтак замкнув двері і пішов в хату. Йшов так осторожно так по тихо ступав по болоті, мов кіт, що йе над лови.

В хаті було ще темнійше чим на дворі. Гусак намацав скриню відчинив її виймив сухе білє і передягся. Відтак підняв під столом дощані двері до скритого льоху і вкинув туди мокру свою одежу.

— Шльомки, вус тіст я (що робиш?) питає з лежанки якийсь старечий голос.

— Передягаюсь в сухе.

— На слоті в коршмі.

— Чи то з того, що мало бути в Чернилинці?

—Ні, це я взяв по дорозі. Він оповів старому про свою штуку а цей сміявся аж закашлявся.

— Так ті коні твої, не спілки..

— Я забрав їх сам, але тамті мені помагали, бо заговорювали парубка поки я не упорався. Треба поділитись як все.

— Ді біст а ґоїшер нар (ти хлопський дурень). Нащо ділитись, як ти взяв сам? З тими шітефами (спільниками) все ділися і нічого не можна доробитися.

— Хиба ти, тате, не знаєш, які в нас постанови? чи я сам візьму, чи з другими, то всьо спільне. Що вони нині в Чернилівці зроблять, то також буде спільне, хоч мене там не було. Всеж мені сьогодня легча робота припала.

— А чи вони тої ночи зароблять що?

— Не знаю. Поки я там ще був, то нерушались, бо не було ще Черупи. Шльомко поклався на банкбетель і зараз заснув.

Той старий жи, дякого Гусак кликав татом, звався Мошко Кваргель загально відомий торговець збіжем в Самбірщині. Він мав великий маґазин збіжа таки біля сього домика над самою млинівкою у тому місци, де був спуст зайвої води. Тут був заєдно такий шум наче під лотоками в млині. Оселя була оточена високим парканом, на якім горою понабивано цвяхів, щоб ніхто не переліз. З переду цьої оселі стояла звичайна жидівська хата від старости глибоко в землю залізла з двома малими віконцями на вулицю. Було тут усего три низькі страшенно вонючі кімнати, в котрих жив старий Кваргель з родиною т. є з двома жонатими синами і зятем. А скільки було у його внуків, цього він сам не вмів сказати не надумавшись.

(Дальше буде).

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

Майже 50,000.000 штучного гною, вапняний фосфат, має знаходитися на малій виспі Навру на Тихім Океані на полудне від рівника. Ся виспа належала вперед до Німеччини а тепер належить до Англії, Австралії і Нової Зеляндії. Чи Ви знаєте, що Мюред турецькі ци.аретки суть перші для тих, що хотять курити 100% чисто турецький тютюн найвисшої якости?

КАТАЛЬОГ
КНИГАРНІ „СВОБОДИ“

83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанне своєї літератури, не жаліли часу на читане книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівн отрактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи“ остається в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи“, дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

- • Абу Касимові капці, арабська казка І. Франка ... 30
- † Ad astra і інші новелі, нап. О. Шевчук ... 20
- • Аммлюнга або дочка дебрів, оповідання з часів боїв між Европейцями й Індіанами ... 20
- † Аритметичні правила А. Чепіги (перерібка В. Верниволі) ... 20
- † Багдад, Вавилон, Ниневія, подорожні оповідання Свена Геділа, з ілюстраціями ... 45
- † Байки Езопа для української молодіжи, переповів Л. Селянський, з 4 ілюстраціями, брош. 20, опр. ... 30
- † Байки Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
- † Байки Івана де-ля Фонтена, переклав Л. Селянський, брош. 20, опр. ... 30
- † Байки Леоніда Глібова, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
- • Байки небилиці ... 10
- • Батьківщина й инші оповідання, Ів. Франка ... 25
- • Библійни повісти изъ старого и нового Завѣта (съ образками), написани священникомъ О. Л., опр. ... 1.50
- † Біблія, святе письмо старого і нового завіту мовою русько-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра І. Пулюя, в полот. оправі ... 3.00
- • Біла мацьки, оповідання В. Винниченка ... 10
- Блаженний чоловік і инші оповідання ... 15
- • Блискавиці, суспільна студія і Жовнірські оповідання, Мих. Яцкова ... 50
- Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі ... 15
- • Боги жаждуть крови, нап. Анатоль Франс, з французької мови переклав О. Пашук ... 75
- • Борба світів В. Велса ... 40
- • Боротьба о сонце ... 5
- • Борці за правду, повість А. Кащенка ... 50
- † Борці за правду, історичне оповідання А. Кащенка, видання 4-те ... 45
- † Брати Моуґлі, оповідання з життя дитини між звірами, Р. Кіплінга (переклав Ю. Сірий) ... 60
- • Буквар для дітий першого року науки (Народна Школа, перша часть), опр. ... 30
- • Буквар Дм. Андрейка ... 50
- • Варвара Убрик, опов. з життя в монастирах ... 40
- • [illegible] дивними [illegible], драма на 4 дії, В. В. Бабієнка ... 35
- • Великий сонник ... 40
- Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців ... 50
- Весела книжочка, з 17 образками. Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий ... 35
- • Ветеринар, або як лічити і плекати домашні звірята, зібрав і перевів після українських і англійських видавництв М. М. Белеґай, з ілюстраціями ... 60
- • Вечері на хуторі біля Диканьки, повістки Миколи Гоголя ... 15
- † Вибір поезій, О. Федьковича ... 10
- • Відвдячився, оповідання з козацької давнини, А. Чайковського ... 1.00
- † Відмолодження, після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками ... 10
- • Відродженне, роман в 3-ох частях, ґр. Льва Н. Толстоя (переклав В. Сімович) ... 2.25
- † Відродження, роман Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, виправлене, з текстовою реставрацією Б. Боднарського зрівняне видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, опр. ... 2.75
- † Від себе не втечеш, оповідання Марка Вовчка ... 20
- Вільний чоловік і инші оповідання, Ст. Костіва ... 40
- Вічевий співаник ... 5
- • Вічний Жид ... 10
- † В затінку й на сонци та инші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, опр. ... 50
- • В неділю рано зілля копала, оповідання О. Кобилянської ... 75
- Вода в природі. — Уміркований та щирий, В. Винниченка. — Заграй. — Останки „Фортуни“. — Дні нашої слави і недолі ... 20
- † Вступ до метафізики, нап. Анрі Берґсон, пер. Евген Яворовський ... 35
- Вся людська твар з хвалою прийде й инші оповідання ... 15
- • В тумані, оповідання, Л. Андреєва ... 20
- † Гайдамаки Тараса Шевченка, видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика настільна книга (13x17 цалів), в карт. оправі 3.50, в полот. оправі 5.00, в люкс. оправі ... 6.00
- † Гайдамаки Т. Шевченка ... 50
- • Галицькі анекдоти, гумористичні оповідання, Мст. Руса ... 10
- † Галичина в життю України др. М. Лозинського ... 25
- • Галя смерти. Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держирука ... 5
- • Гарна історія о терпеливій Олені, донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя ... 20
- Гаси огонь, поки не розгорівся й инші оповідання ... 20
- • Герой капіталу Антона Сінклера (переклала Н. Романович) ... 30
- Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями ... 25
- • Гіпнотизм і суґґестія в 2-ох частях ... 40
- † Голод, оповідання, В. Винниченка ... 5
- † Гордий цар, Про царенка Івана та чортову дочку, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського ... 20
- † Гостинці, збірка фейлетонів, Миколи Синежупанця ... 25
- † Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одмінами й додатками. Написав др. Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі 3.75
- • Грішники, роман-хроніка, О. Я. Кониського ... 80
- • Гумор і сатира ... 25
- † Гуморески, нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. 20, опр. ... 30
- Гумористичні оповідання О. Стороженка ... 10
- Гуцули й Гуцульщина Г. Хоткевича ... 25
- Геновефа, оповідання про княжну невинно засуджену на смерть ... 30
- † Геновефа, оповідання для народу, переповів Антін Яворівський, з численними образками ... 35
- • Ґеографія Ю. Левицького, в оправі ... 80
- † Ґолем, оповідання, Г. Майрінка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі ... 1.50
- • Дарвінізм Еміля Ферріера (переклад з франц.) ... 80
- Два брати (з байок) Братів Ґріммів ... 15
- • Два мужі — одна жінка, оповідання Е. Золі (переклав Ом. Ревюк) ... 20
- • Дві могилі, оповідання з сибірського життя І. Королевського ... 10
- • Дві старорускі повісти про св. О. Николая, нап. др. В. Щурат, з 3-ма ілюстраціями ... 10
- • Девять братів і десята сестриця Галя, Марка Вовчка ... 20
- † Девять братів і десята сестриця Галя, оповідання Марка Вовчка ... 20
- Де любов, там і Бог, оповідання, гр. Л. Толстоя (переклав Ю. Сірий) ... 15
- † Дещо про гроші ... 10
- • Діявольська справа, або Як ксьондз Шмідт замордував Анну Авмілер ... 25
- • Для домашнього огнища, повість, І. Франка ... 85
- • Доля України, вірші, Дм. Штогрина ... 35
- • Домашня кухня, або як варити і печи, Леонтини Лучаківської, в оправі ... 1.00
- • Домашний лікар, М. М. Белеґая ... 75
- † Достойно єсть, збірка в Шевченкові роковини ... 15
- † Думки Тараса Шевченка ... 20
- Дяк, оповідання, Марка Вовчка ... 20
- • Еволюція в образках, Д. Гірда ... 1.25
- • Евстахій, повість з перших віків християнства, Христофа фон Шміда ... 30
- † Електричність, Н. Р. Кемпбела ... 35
- • Есперанто, український підручник міжнародної мови ... 40
- • Єзуїтська преподобниця, історичне оповідання, Ор. Левицького ... 25
- • Єлисавета, мучениця на царськім престолі, з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський ... 60
- • Жителі Марса, Вол. Гериновича ... 10
- Життє, зарібки, організації і т. п. в Злучених Державах ... 15
- • Житепись чорта, М. Шустакевича ... 15
- Жінка і її значінне в суспільнім життю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі ... 15
- Жовнір: Оферма, оповідання з війск. життя ... 10
- Журавлі й инші оповідання ... 15
- † Завдання нової школи, нап. др. Густав Вінекен ... 10
- За вольности України Яр. Весоловського ... 5
- † Залісє, повість Осипа Маковея, друге справлене видання, брош. 1.00, опр. ... 1.25
- † Замітки про сільське господарство Вол. Нікольського ... 35
- • [illegible] ... 5
- • Запорожська слава, історичне оповідання, А. Кащенка ... 60
- † Запорожці, казка Івана Нечуя Левицького ... 20
- • За рідний край, оповідання з часів Хмельниччини, Н. Бурлаки ... 30
- За сестрою, оповідання з козацької старини, Андр. Чайковського ... 35
- • Захар Беркут, образ громадського життя карпатської Руси в 13-тім віці, др. І. Франка ... 50
- † Захар Беркут, образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, брош. 1.25, опр. ... 1.50
- † Земля, повість Ольги Кобилянської, брош. 1.75, опр. ... 2.00
- † Збірка „Вільного Слова“ за перший рік видання в полоні 1916 року ... 10
- • Збірка оповідань для української молодіжи ... 40
- Збірка повісток ... 10
- † Збірник народних пісень і дум, брош. 50, опр. ... 65
- † З великих днів, поема, нап. О. Кобець, з образками ... 15
- † З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє“ й „Великі роковини“. У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій. Брош. 2.75, в полот. оправі ... 3.40
- † Звідки взялися і що значать назви „Русь“ і „Україна“, др. Л. Цеґельського ... 30
- † Звуколірність, поезії Клима Поліщука, книжка друга ... 10
- † З Дніпра на Дунай, оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те ... 40
- З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів ... 35
- † З журбою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся ... 60
- † З культурного життя України, нап. др. Зенон Кузеля ... 10
- • З ласки родини, повість в 3-ох частях, др. А. Чайковського ... 1.50
- Знанне життя, др. С. Демидчука ... 30
- † Зоольоґія для вищих початкових шкіл та гімназій з багатьома малюнками та барвними таблицями, нап. др. Іван Раковський, брош. 50 опр. ... 75
- З років війни, сатиричні ілюстрації з европейської війни, оповідання і инше про старий край і Америку ... 30
- • З теренів европейської війни, що ділось і діесь в нашім рідним краю ... 50
- • З фільозофії політики, нап. др. А. Крістензен, пер. Мих. Лозинський ... 65
- • Іван Дурак та инші оповідання, гр. Л. Толстоя ... 25
- • Іван Кононенко й инші оповідання ... 20
- • Іван Франко, біографічно-літературний нарис ... 20
- • Із звірячого царства, перша сотня найкращих казок. Зібрав В. Держирука ... 20
- • Ікона Пречистої Діви, оповідання для народа, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Вас. Мереньків ... 10
- Ілюстрована збірка: Вуси (3 ілюстрації). — Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана запорожським козакам. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти ... 20
- • Ілюстрована історія України в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі ... 3.25
- • Ілюстрована свята інквізиція, страшна смерть за віру в Бога ... 30
- • Ілюстроване українське письменство в житєписях, др. М. Пачовського ... 35
- • Індустріяльний юніонізм Данила де Леон і Пронова В. Дебса ... 25
- † Інституція, оповідання Марка Вовчка ... 20
- • Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) ... 1.50
- † Історія Греції та Риму для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський ... 65
- Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі ... 15
- • Історія Московщини до Петра Великого ... 40
- • Історія о золотокрилім лицарю ... 10
- • Історія паризької комуни ... 15
- • Історія про гарну Маґельону, оповідання з давних часів, і Про злодія у селі Гаківниці, оповідання, П. Куліша ... 25
- • Історія про Луця Залиивайка, Ів. Наумовича ... 30
- • Історія про малого Пилипка ... 20
- • Історія про сироту Івася ... 20
- • Історія про трийцять одного ... 10
- • Історія України-Руси, з образками, нап. Олександер Барвінський, з додатком ґеографії українських земель ... 40
- † Історія української громади в Раштаті, нап. Омелян Терлецький, з ілюстраціями ... 1.75
- † Казки братів Ґріммів, з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті ... 20
- † Казки братів Ґрімм в чотирох томах з 180 малюнками, том І. ... 60
- † Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) ... 60
- † Казки Вільгельма Гауффа, з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) ... 60
- Казки про Циганів ... 10
- • Кайдашева сімя, повість, І. Нечуя-Левицького ... 60
- † Кайдашева сімя, повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, брош. 1.25, опр. ... 1.50
- • Каменярі, журнал студентського кружка за рік 1919 ... 1.00
- • Камінна душа, повість, Гната Хоткевича ... 1.50
- • Канадійський кобзар, нап. Й. Ясенчук ... 25
- • Карл Маркс, його життє і наука, Еміля Ґекера ... 15
- • Кармелюк і Невільничка, оповідання Марка Вовчка ... 20
- † Кармелюк, Невільничка, народні оповідання Марка Вовчка ... 20
- • Катехизм о. Конст. Курилла ... 20
- • Катихизм християнсько-католицької релігії, третий наклад ... 30
- • Кльод Ґе і другі оповідання ... 20
- • Кляса проти кляси, Л. Мартова ... 5
- † Книжка про Німеччину. Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі ... 1.00
- • Князь і жебрак, оповідання Марка Твейна ... 50
- • Кобзар Т. Шевченка (в 1-ім томі) ... 1.00
- • Кобзар Т. Шевченка (в 2-ох томах) ... 1.50
- † Кобзар Тараса Шевченка, з портретом автора, сторін XVI+707, брош. 1.50, в полот. оправі 2.25
- • Козацька пімста, оповідання з козацької старовинни, А. Чайковського ... 30
- † Козацька помста, оповідання з козацької старовини, Андрія Чайківського, друге видання ... 40
- • Коли зійшло сонце, оповідання з 2.000 року, П. Крата ... 30
- † Коляди або пісні на Рождество Христове, одиноке на народню мову поправлене видання ... 20
- Коляди і щедрівки на Різдво Христове і Богоявлення, з додатком пісень страстних, воскресних і инших пісень церковних ... 25
- • Кому потрібна війна, нап. А. К., пер. з рос. І. Стефаницький ... 10
- † Контрасти, нарис, В. Винниченка ... 10

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через поштовий або експресовий моні-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладніше. Мешканці по малих місцевостях повинні при замовленню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки [illegible] реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо [illegible] відворотною поштою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖНЮ КНИЖОК, [illegible]

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на [illegible] у повисшій адресі.

„SVOBODA“. 83 Grand Street. Jersey City, N. J.